

РЕШЕНИЕ

№ 229

гр. Велико Търново, 28.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ПЪРВИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЯНКО ЯНЕВ

Членове: ДАНИЕЛА ДЕЛИСЪБЕВА
ГАЛИНА КОСЕВА

при участието на секретаря МИЛЕНА СТ. ГУШЕВА
като разгледа докладваното от ЯНКО ЯНЕВ Въззивно гражданско дело № 20234000500422 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258, ал. 1, предложение първо от ГПК - въззивно обжалване.

С Решение № 250/23.06.2023 год., постановено по гр. д. № 871/2022 г. по описа на Плевенски окръжен съд е осъдена Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на Х. И. Н., ЕГН ***** от гр. Плевен, *****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ сумата 10 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на незаконно обвинение в престъпление по чл. 215, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК, за които е оправдан с влязла в сила на 14.05.2018 г. присъда по НОХД № 1349/2017 г. по описа на Плевенски районен съд, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 15.12.2019 г. до окончателното изплащане на вземането, като за разликата до 100 000 лв. е отхвърлен искът, като неоснователен, а за периода от датата на влизане в сила на оправдателната присъда - 14.05.2018 г. до 14.12.2019 г. е отхвърлена претенцията за лихва, като погасена по давност. Със същото решение е отхвърлен предявеният от Х. И. Н., ЕГН ***** от гр. Плевен, ***** против Прокуратурата на Република България, иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ за заплащане на сумата 3 500 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, претърпени в резултат на незаконно обвинение в престъпление по чл.

215, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1 от НК и престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК, за които е оправдан с влязла в сила на 14.05.2018 г. присъда по НОХД № 1349/2017 г. по описа на Плевенски районен съд, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 14.05.2018 г., като неоснователен. Осъдена е Прокуратурата на Република България да заплати на Х. И. Н., ЕГН ***** от гр. Плевен, *****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, вр. с чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ сумата от 942.70 лв. за направени по делото разноски.

Постъпила е въззивна жалба от Х. И. Н., ЕГН ***** от гр. Плевен, *****, съд. адрес: гр. Плевен, *****, чрез адв. Н. Я. от АК – Плевен против Решение № 250/23.06.2023 год., постановено по гр. д. № 871/2022 г. по описа на Плевенски окръжен съд.

В същата се прави оплакване, че обжалваното решение в отхвърлителната му част до размер на сумата от 100 000 лв. – неимуществени вреди и 3 500 лв. – имуществени вреди е неправилно. Излага се, че първоинстанционният е достигнал до правилни и съответстващи на събраните по делото доказателства изводи относно фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 във вр. с чл. 4 от ЗОДОВ. Излага се, че първоинстанционният съд неправилно приложил разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, като присъденото обезщетение за неимуществени вреди било занижено с оглед принципа на справедливостта, както и при определяне на обезщетението не били съобразени конкретните в случая обстоятелства, които са съпътствали наказателното производство, водено срещу ищеца и са оказали отрицателно въздействие върху него и членовете на семейството му – икономически и психически. В тази връзка се твърди, че съдът не бил разгледал в цялост твърдените от ищеца факти, които имат съществено значение за изхода на спора. Първоинстанционният съд не бил обсъдил и взел предвид продължителността на воденото наказателно производство и настъпилите вследствие на това негативни последици. Неоснователно бил отхвърлен и искът за претърпени имуществени вреди.

Претендира се да се отмени съдебния акт в обжалваната му част и да се постанови друг, с който да бъде присъдено обезщетение в пълно предявения размер на претенциите за неимуществени и имуществени вреди, ведно със законните последици. Претендират се разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК не е подаден отговор на въззивната жалба от Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. „Витоша“ № 2. Не е подадена насрещна въззивна жалба, и не са направени искания за събиране на нови доказателства.

В съдебно заседание пред въззивния съд, процесуалният представител на ищеца (настоящ въззивен жалбоподател) не поддържа жалбата, в частта, с която с решението на първоинстанционния съд е отхвърлена претенцията за имуществени вреди.

Първоинстанционният съд е приел, че са налице предпоставките на чл. 2, ал. 1, т. 3 от Закона за отговорността на държавата и общините, като отчитайки продължителността на наказателното производство, поведението на пострадалия и съобразно уредените в чл. 52 от ЗЗД критерии за справедливост заместващото обезщетение за причинени неимуществени вреди е определил обезщетение в размер на 10 000 лв., като е отхвърлил претенцията за

законна лихва за периода 14.05.2018 г. – 14.12.2019 г., като погасена в тази ѝ част по давност и претенцията за обезщетение за причинени имуществени вреди в размер на 3 500 лв., като недоказана.

Съгласно чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбите.

Първоинстанционното решение е постановено от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма, подписано е и е разбираемо. Следователно обжалвания съдебен акт не е нищожен по смисъла на чл. 270, ал. 1 и 2 от ГПК.

При извършената служебна проверка с оглед на всички процесуални нарушения, които водят до нищожност или недопустимост на обжалваното решение, съдът констатира, че същото е валидно и допустимо. Не е налице нито един от пороците, които обуславят нищожност или недопустимост на същото.

Апелативен съд – Велико Търново, след като разгледа жалбата, обсъди доводите на противната страна, прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, провери правилността на обжалваното решение, съобразно правомощията си, приема за установено следното от фактическа и правна страна, във връзка с наведените във въззивните жалби пороци на оспорения съдебен акт:

Пред първоинстанционният съд са предявени осъдителни иски за имуществени и неимуществени вреди с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. първо от ЗОДОВ.

Пред въззивния съд, процесуалният представител на ищеца (настоящ въззивен жалбоподател) не поддържа жалбата, в частта, с която с решението на първоинстанционния съд е отхвърлена претенцията за имуществени вреди.

Воззивният съд е обвързан само от наведените във въззивната жалба доводи за неправилност на първоинстанционното решение – арг. от чл. 269, изр. второ от ГПК, поради което следва да се произнесе само в пределите на наведените доводи във въззивните жалби, а служебно, само когато неправилно е приложена императивна материалноправна разпоредба.

Правото на увредения за обезвреждане на имуществени/неимуществените вреди, причинени му от орган на Прокуратурата на Република България, вследствие на повдигане на незаконно обвинение предпоставя да бъдат осъществени следните юридически факти: на ищеца да му е повдигнато обвинение от Прокуратурата на Република България за извършено от него престъпление; съдът да е оправдал подсъдимия с влязла в сила присъда, като в този случай повдигнатото му обвинение е незаконно; подсъдимият да е претърпял имуществени/неимуществени вреди и причинените имуществени/неимуществени вреди да са в причинно-следствена връзка между наказателното производство, по което е било повдигнато незаконното обвинение, и причинения вредоносен резултат, т.е. те да са необходима, естествена, закономерна последица от повдигнатото незаконно обвинение.

Отговорността на прокуратурата за повдигане на незаконно обвинение е обективна, като тя не е предпоставена от виновното поведение на съответно длъжностно лице при прокуратурата – арт. от чл. 4, предл. последно от ЗОДОВ.

Не е спорно по делото, че срещу ищеца Х. И. Н. е било образувано досъдебно производство № ДП 2235/2011 г. по описа на Районна прокуратура - Плевен.

С Постановление за привличане на обвиняем и вземане мярка за неотклонение от 20.11.2012 г. на разследващ полицай от второ РПУ при ОДМВР – Плевен, Х. И. Н. е бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 215, ал. 2, т. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК, за това, че през периода 24.09.2011 г. - 03.08.2012 г., при условията на продължавано престъпление, с цел да набави за себе си имотна облага, придобил и спомогнал да бъдат отчуждени чужди движими вещи на обща стойност 10 644 лв. и се опитал да отчужди чужди движими вещи на обща стойност 4 832 лв., за което престъпление се предвижда наказание лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет до десет хиляди лева, както и че по отношение на същия е взета мярка за неотклонение „подписка“.

С Постановление от 27.02.2013 г. на прокурор при Районна прокуратура - Плевен е прекратено наказателното производство срещу Н., поради недоказаност на обвинението за осъществен престъпен състав на престъплението вещно укривателство и е отменена взетата спрямо него мярка за неотклонение „подписка“.

С Определение № 237/12.03.2013 г., постановено ч.н.д. № 533/2013 г. по описа на Районен съд – Плевен, потвърдено с Определение от 23.04.2013 г., постановено по в.ч.н.д. № 236/2013 г. по описа на Окръжен съд - Плевен е отменено Постановление от 27.02.2013 г. на прокурор при Районна прокуратура – Плевен.

С Постановление от 09.08.2013 г. на прокурор при Районна прокуратура - Плевен е прекратено наказателното производство срещу Н., поради недоказаност на обвинението за осъществен престъпен състав на престъплението вещно укривателство и е отменена взетата спрямо него мярка за неотклонение „подписка“.

С Определение № 683/03.09.2013 г., постановено ч.н.д. № 2224/2013 г. по описа на Районен съд – Плевен, потвърдено с Определение № 509/09.10.2013 г., постановено по в.ч.н.д. № 689/2013 г. по описа на Окръжен съд - Плевен е отменено Постановление от 09.08.2013 г. на прокурор при Районна прокуратура – Плевен, като са дадени указания до разследващия орган.

С Постановление за привличане на обвиняем и вземане мярка за неотклонение от 20.10.2014 г. на разследващ полицай от Второ РПУ при ОДМВР – Плевен, Х. Н. е привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 215, ал. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК и за престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК.

С Постановление за привличане на обвиняем и вземане мярка за неотклонение от 14.11.2014 г. на прокурор при Районна прокуратура – Плевен, Х. Н. е привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 215, ал. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК и за престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК.

На 17.11.2014 г. бил изготвен обвинителен акт за извършени от ищеца престъпления по чл. 215, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК и чл. 339, ал. 1 от НК, като въз основа на същия било образувано НОХД № 3222/2014 г. по описа на Районен съд – Плевен.

С Присъда № 48/26.02.2015 г., постановена по НОХД № 3222/2014 г. по описа на Районен съд – Плевен ищецът бил признат за виновен и по двете обвинения и осъден по тях, като след приложението на чл. 23 от НК му било определено едно общо наказание в размер на три години лишаване от свобода, като на основание чл. 66, ал. 1 от НК изтърпяването му било отложено за срок от пет години.

Окръжен съд – Плевен с Решение № 197/11.11.2000 г., постановено по ВНОХД № 329/2015 г. е отменил присъдата на първостепенния съд и делото е върнато на Районна прокуратура - Плевен, поради допуснати процесуални нарушения в досъдебното производство.

Повторно, на 11.12.2015 г. е внесен нов обвинителен акт за извършени от ищеца престъпления по чл. 215, ал. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК и за престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК, въз основа, на който е образувано НОХД № 3136/2015 г. по описа на Районен съд – Плевен. С протоколно определение от 03.02.2016 г. е прекратено съдебното производство и делото е върнато на Районна прокуратура – Плевен. С Определение № 134/24.02.2016 г., постановено по в.ч.н.д. № 118/2016 г. по описа на Окръжен съд - Плевен е оставил в сила горното определение на първоинстанционния съд.

За трети път, на 15.03.2016 г. отново е внесен обвинителен акт срещу Н., за извършени от него престъпление по чл. 215, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК и за престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК, въз основа на който е образувано НОХД № 603/2016 г. по описа на Районен съд – Плевен.

С Присъда № 1/10.01.2017 г., постановена по НОХД № 603/2016 г. по описа на Районен съд – Плевен ищецът бил признат за виновен и по двете обвинения и осъден по тях и след приложението на чл. 23 от НК му било определено едно общо наказание в размер на две години и шест месеца лишаване от свобода, като на основание чл. 66, ал. 1 от НК изтърпяването му било отложено за срок от четири години и шест месеца.

Присъдата е отменена с Решение № 123/22.05.2017 г., постановена по ВНОХД № 128/2017 г. по описа на Окръжен съд – Плевен и делото е върнато на Районен съд – Плевен за ново разглеждане от друг състав на съда.

При новото разглеждане делото пред първоинстанционния съд е образувано НОХД № 1349/2017 г., като с Присъда № 230/23.11.2017 г. на Районен съд – Плевен, Х. Н. бил оправдан и по двете обвинения. С Решение № 103/14.05.2018 г., постановено по ВНОХД № 114/2018 г. по описа на Окръжен съд – Плевен, влязло в сила на 14.05.2018 г., оправдателната присъда е потвърдена.

От представеното по делото писмено доказателство – кардиологична консултация от 21.04.2021 г. се установява, че ищеца Н. е диагностициран с Артериална хипертония 2 ст., СН 0 ст., Хипер холестеринемия, като заключението от консултацията е: Симетрична ЛК

хипертония, съхранена ЛК систоло-диастолна функция.

От представените писмени доказателства се установява също, че Х. Н. е бил член на Регионален клон „Традиция“, гр. Плевен, Rotary club of Pleven Centrum, Bulgaria, Съюз на българските командоси и Националния съюз за безопасност и охрана.

От показанията на св. В. Т. П. – познат и колега на ищеца, като търговци на антикварни стоки се установява, че се познават с ищеца Х. Н. от 90-те години, като през 2011 г. той и колегите му чули, че Х. Н. е „откраднал някакви стоки от някакъв човек“ и по този повод е бил арестуван и обвинен за нещо. След това като го срещал лично, виждал, че е унил, депресиран. Предлагал му да продаде бързо някакви стоки, като било очевидно, че няма пари и че му трябват спешно. П. заявява, че се уважават като колеги от много години, че са се виждали веднъж в месеца, но че след този случай вижданията им намалели. Твърди, че е имал притеснения да купува антикварни вещи от ищеца, в продължение на 5-7 години, тъй като можело да се окажат крадени, макар че виждал, че той е затруднен, като така постъпвали и другите му колеги. С времето пак започнали да общуват, като разбрали, че Ицо не е толкова лош човек, както се твърди, но доста години е бил игнориран от тези среди – на търговци и клиенти на антикварни стоки. По отношение на здравословното му състояние, свидетелят заявява, че Н. му е споделял, че много е закъсал, имал семейни проблеми, вдигал високо кръвно.

От показанията на св. Х. Г. Г. – клиент и приятел на ищеца се установява, че има трайни интереси към култура, към история и че обикаля антикварни търговци и магазини. Познанството му с ищеца датира от 2002 г. - отначало като негов клиент, а с течение на годините се е развило искрено приятелство между тях. Счита ищеца за личност, за уважаван човек в обществото. През 2007 г. Х. Н. създал клон на национално дружество „Традиция“ в гр. Плевен, което дружество извършва възстановки на исторически събития. В дружеството членували и клиенти на ищеца Н. до момента, в който през 2011 г. той е бил „несправедливо оклеветен за задържане и продажба на предмети – крадени вещи“. Свидателят твърди, че това е станало известно в публичното пространство чрез публикации във вестник „Посоки“ и форуми на колекционери в интернет. Тъй като Х. Н. е бил популярен в тези среди, е бил оклеветяван публично от техни колеги, от участници в тези форуми. Твърди, че са ходили много пъти на сбирки на антиквари в големите областни градове в страната и че във гр. Велико Търново, където Н. е имал запазена маса от години, вече никой не искал да пристъпи към нея, тя е станала като „на прокажен човек“. Мълвата го е опозорила и заклеймила. В клуб „Традиция“ неговите клиенти, които купували аксесоари, дрехи, униформи, се бояли да пристъпят и само свидетелят единствен ходел в магазина му. Имало е хора, които директно са го обиждали в очите и са го заплашвали. Това е довело до много тежък физически и психически срыв. Загубил телесна маса, загубил външен вид. В погледа му имало тревожност, притеснения. Не е имал други доходи, но състоянието му не било предизвикано само от липсата на регулярни доходи, а от това, че човек, който „има психика, душа, интелект“ е невинен и оклеветен. Свидателят предполага, че е имал и сърдечни проблеми, тъй като е пиел лекарства. Свидателят твърди още, че през продължителния наказателен

процес, на ищеца се е налагало да търси помощ от близки за елементарни битови нужди, тъй като дейността му на търговец беше унищожена, а имал малко дете на 5 години. Свидетелят твърди и това, че като уважавана личност в града и човек с изключителна психика и сила, притежаващ редица добри качества - опит, вещина, рутина, добро име, в течение на тези 10 години, особено след отпадане на обвиненията, той е успял да възстанови своето името на реномиран търговец, на вещ познавач на нашата култура и минало.

От разпита на св. Д. Р. М. – познат и колега на ищеца се установява, че познава ищеца от края на 80-те години, като любознателен, ученолюбив и интелигентен човек. Твърди, че Н. е бил доста популярен в обществото, с възхитителни умения да общува с хората. Бил е един от създателите на организацията „Традиция“ в града, като бил и неин пръв председател в гр. Плевен. Същевременно е и активен член на „Ротари клуб“, а в известен период - и неин ръководител. Продължил е да членува в „Ротари клуб“, но се е наложило да напусне сдружението „Традиция“, тъй като след 2012 г. е бил обвинен за това, че е имал проблеми с някакъв човек, на който са откраднали оръжията. Бил е преследван от държавата, взели са му имущество от офиси и през този период на наказателно производство срещу него изпаднал в нервно-психическа криза. През ден - през два се виждали, за да играят табла, при които срещи свидетелят се е опитвал да му дава своята психологическа подкрепа, тъй като ищецът бил „психически сринат човек“. Това се е случило през периода 2012 - 2014 г. Няма е с какво да си прехранва семейството, поради което свидетелят му е помагал и финансово. С оглед на това бизнесът на ищеца пострадал, никой не е искал да търгува с него, но по-късно лека-полека са се променили нещата и той е успял да се защити и да остане в „Ротари клуб“. Свидетеля дава показания, че през този период от живота е имало и напрежение в семейството на ищеца с оглед образуваното срещу него наказателно производство. Знаел, че има и здравословни проблеми - имал високо кръвно налягане, пиел лекарства, имал и проблеми с бъбреците.

Съдът приема за достоверни показанията на свидетелите, тъй като, преценени с всички други събрани по делото доказателства - арт. чл. 172 от ГПК, те не са вътрешно противоречиви, житейски логични са, като субективните възприятия за последиците върху психичното състояние на ищеца по време на процесния наказателен процес са непосредствени.

Както посочихме по-горе, въззивният съд действа при условията на чл. 269, изр. второ от ГПК, поради което той следва да се произнесе само по релевираните във въззивната жалба възражения. Освен това обжалваното решение е влязло в законна сила в частта, в която е уважен искът за заплащане на обезщетението за причинени неимуществени вреди за сумата от 10 000 лв. (в частта, в която първоинстанционното решение не е обжалвано), основанийето (правопораждащите спорните материални права юридически факти) на предявения осъдителен иск е установено със сила на пресъдено нещо. Следователно, правният спор, пренесен пред настоящата съдебна инстанция с въззивната жалба, се съсредоточава върху обстоятелството дали първоинстанционният съд правилно е приложил критериите за справедливост, уредени в разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, при определяне

размера на заместващото обезщетение.

При така приетите за установени правнорелевантни факти въззивната инстанция счита, че предявеният осъдителен иск за заплащане на обезщетение за причинените неимуществени вреди от незаконното обвинение е доказан по своето основание – изяснените от свидетелите изменения в социалното общуване на ищеца (изгубил членството си в Регионален клон „Традиция“, гр. Плевен), в неговото психично състояние (бил угрижен, притеснен, депресиран, психически сринат – св. П., св. Г. и св. М.), в неговия професионален статус (процесното наказателно производство обективно е довело до zlepоставянето му пред неговите колеги и за дълъг период дейността му като търговец на антични предмети била унищожена – св. П., св. Г. и св. М.), са закономерна, необходима последица от незаконното обвинение за извършване на две тежки престъпления, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 1 до 6 години, респ. лишаване от свобода от 2 до 8 години, т. е. изживеният стрес, психическо напрежение, емоционална потиснатост и чувство за професионална неудовлетвореност са в причинно-следствена връзка с незаконно предявеното обвинение. Отразяването в медиите на наказателното преследване срещу него е накарнило достойнството му (възприемането на човешката личност в обществото като съвкупност от притежавани морални и интелектуални качества; на обществената оценка за него), неговото добро име като лице, с активна обществена дейност.

От друга страна обаче, той обективно не е следвало да търпи значителни трудности в своето социално общуване, освен последиците със санкционен характер (загуба на членството му в Клуб „Традиция“), тъй като му е била взета най-леката мярка за процесуална принуда „подписка“.

Остана недоказано релевираното в исковата молба фактическо твърдение, че повдигнатите две обвинения са оказали влияние върху възпитанието и умственото израстване на неговото дете, както и уронване престижа му като родител. Напротив самият ищец твърди, че синът му е пълен отличник в МГ „Гео Милев“, гр. Плевен и е станал трети на националната олимпиада по физика и в последствие е приет в СМГ „Паисий Хилендарски“, гр. София.

В процеса на доказване не бе установено по несъмнен начин – чрез пълно и главно доказване, както предписва правната норма, уредена в чл. 154, ал. 1 от ГПК, и правнорелевантното обстоятелство, че констатираните заболявания: Артериална хипертония 2 ст., СН 0 ст., Хипер холестеринемия, са в пряка причинно-следствена връзка с преживения стрес от провежданото срещу ищеца наказателно производство, т.е. че този естествен стресогенен фактор е предпоставка за проявяване признаците на тези заболявания или за тяхното задълбочаване.

Неоснователно е възражението на ответника, че медийните публикации не са в следствие действия на прокуратурата.

Образуваното наказателно производство е било разгласено – чрез печатен местен ежедневник (в-к „Посоки“ и форуми на колекционери в интернет – св. Г.). Именно този факт е довел до обществено zlepоставяне на ищеца.

Ирелевантно за ангажиране отговорността на Прокуратурата на Република България за причинените неимуществени вреди на ищеца е обстоятелството, че публикуването на информация за тези факти, респ. за образуваното наказателно производство срещу ищеца въз основа на процесните незаконни обвинения не е било инициатирано от органи на съдебната власт. Журналистите от средствата за масова информация, вкл. и печатните и електронните масмедии, упражняват конституционно признатото право за разпространение на информация – арг. от чл. 41, ал. 1, изр. 1, предл. 3 от Конституцията на РБ, за да могат гражданите да бъдат в достатъчна степен осведомени, вкл. и да получават информация за действията на държавните органи при предотвратяване и разкриване на увреждащи престъпни деяния. Когато вярната сама по себе си информация за образувано наказателно производство срещу определено лице е разпространена чрез регионално печатно или електронно издание, вредоносните последици за незаконно обвинения са по-малко интензивни, тъй като неговото добро име, авторитет и достойнство е злепоставено пред неограничен кръг граждани в определена област, но не до такава степен, ако информацията беше разпространена в национални печатни и електронни медии. Това е така, доколкото информацията за образуване на наказателно производство срещу ищеца е публикувано само във вестник „Посоки“ и форуми на колекционери в интернет. Поради тези правни съображения, макар и органи на ответника да не са разпореждали официално публикуването на тази информация в печатни и електронни масмедии, обективно тази публикация е допринесла за настъпване на тежки последици – накърняване доброто име и достойнство на ищеца, което обуславя и високия интензитет от неблагоприятното засягане на неговите неимуществени блага от незаконното обвинение.

На обезщетяване подлежат всички вреди – имуществени и неимуществени, които са пряка и непосредствена последица от непозволеното увреждане (деликта).

Трайната съдебна практика, като напр. ППВС № 4/1968 г. на Върховния съд, както и по-новата такава, формирана по реда на чл. 290 от ГПК (напр. Решение № 184/08.11.2011 г. по т. д. 217/2011 г. на ВКС на РБ, II т. о., Решение № 83/06.07.2009 г. по т. д. 795/2008 г. на ВКС на РБ, II т. о. и др.) е категорична, че „справедливостта“ по чл. 52 от ЗЗД не е абстрактно понятие, а се изпълва със съдържание и смисъл при определяне на размер на обезщетението за неимуществени вреди, винаги и само когато се подхожда конкретно към случая, при съобразяване с всички правнозначими факти и обстоятелства, понеже следва да се обоснове връзката между конкретно установените увреждания и защо съдът приема, че съответният размер на присъжданото обезщетение за неимуществени вреди е справедлив.

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 от ЗЗД – по справедливост от съда.

По изложените съображения, настоящият състав приема, че Н. е претърпял неимуществени вреди – по време на цялото наказателно производство, което от момента на образуването до прекратяването му с влязло в сила постановление е продължило пет години

и пет месеца, като проведените следствени действия и съдебни заседания са го ангажирали емоционално, той е изпитвал притеснения, поради обстоятелството, че е привлечен като обвиняем за неизвършени деяния, и несигурност от това по какъв начин ще приключи воденото спрямо него дело, което се е отразило негативно върху психиката и здравословното му състояние; уронени са били неговата чест и достойнство, пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение за престъпления, в които е обвинен. Наказателно преследване е дейност, която по своето естество оказва негативно въздействие върху психиката на съответното лице, рефлектира неблагоприятно върху отношенията му с неговите близки, приятели, колеги. При повдигане на обвинение за престъпления, за които впоследствие лицето е било оправдано, вредата за него е налице, тъй като се засяга основно човешко право – правото на чест и достойнство. По време на воденото наказателно производство и към настоящия момент ищецът не е осъждан. Случаят бил медийно отразен. Освен следващите се по човешка презумпция вреди от емоционален, психически и здравословен характер, вследствие естествен страх от неоснователно осъждане, засегната чест и достойнство, в случая пострадалият е претърпял и допълнителни, произтичащи от накърнен авторитет пред колегите и клиентите, с оглед професията му на антиквар, zlepоставяне на цялото семейство, опорочаване на професионалната му дейност, медиен интерес и компрометиране в определен обществен кръг. С оглед конкретните обстоятелства по делото – естеството на неимуществените вреди, вид и характер на обвиненията, отразяването в медиите, продължителността на наказателното производство, броят на повдигнатите му обвинения и внесени обвинителни актове в рамките на едно наказателно производство, чистото съдебно минало на Н. преди да бъде привлечен като обвиняем, професията, която е упражнявал, обстоятелството, че е бил активно ангажирана личност, обстоятелството, че по отношение на Х. Н. е взета най-леката мярка на процесуална принуда „подписка“ и по справедливост, съдът счита, че Прокуратурата на Република България дължи на посоченото лице за претърпените от него неимуществени вреди за периода на наказателното производство (м. 11.2012 г. – м. 05.2018 г.) в размер на 7 000 лева. Не са налице предпоставки за определяне на обезщетение в по-голям размер. Като база за определяне на паричния еквивалент на причинените неимуществени вреди следва да се имат предвид и икономическия растеж, стандарта на живот, средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на деликта.

По делото липсват доводи и доказателства за съпричиняване на вредоносния резултат и допринасяне за увреждането от страна на ищеца.

Т.е., искът за заплащане на заместващо обезщетение за причинени неимуществени вреди на ищеца от процесните незаконни обвинения за извършено престъпление по чл. 215, ал. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК и за престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК следва да бъде уважен за сумата от 7 000 лв., а да бъде отхвърлен за разликата до пълно предявения размер от 100 000 лв.

По отношение на претендираните имуществени вреди настоящата инстанция напълно споделя изводите на първоинстанционния съд, поради което и на основание чл. 272 от ГПК

препраща към тях.

Т.е. следва да бъде отхвърлен искът за причинените имуществени вреди, предявен в размер на 3 500 лв., поради недоказаност.

Настоящата инстанция напълно споделя и изводите на първоинстанционният съд относно датата, от която следва да се дължи законна лихва върху присъденото обезщетение, а именно – 15.12.2019 г., с оглед релевираното от ответника възражение за изтекла погасителна давност за периода 14.05.2018 г. – 14.12.2019 г., като също, на основание чл. 272 от ГПК препраща към тях.

При така изяснените правнорелевантни факти действително причинените на ищеца неимуществени вреди възлизат на сумата от 7 000 лв., но с оглед обаче прокламираната в разпоредбата на чл. 271, ал. 1, изр. второ от ГПК забрана „reformatio in peius“, а именно да не бъде влошавано положението на жалбоподателя при липса на жалба от страна на ответника, първоинстанционното решение, с което е присъдено по-високо от дължимото обезщетение за причинените от неимуществени вреди в размер на сумата от 10 000 лв., трябва да бъде потвърдено.

Тъй като правните изводи на въззивната инстанция съвпадат с тези на първоинстанционния съд, въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а първоинстанционното решение да бъде потвърдено - в обжалваната му част.

Съобразно изхода на правния спор пред настоящата съдебна инстанция, претендираните разноски от въззивника, с оглед отхвърляне на въззивната жалба изцяло, не следва да се присъждат.

По изложените съображения и на основание чл. 271, ал. 1, предл. първо от ГПК, Апелативен съд – Велико Търново

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 250/23.06.2023 год., постановено по гр. д. № 871/2022 г. по описа на Окръжен съд – Плевен.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщението до страните, че същото е изготвено, при наличие на предпоставките, визирани в чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____